

List ljudstvu v poduk in zabavo.

Izhaja vsak četrtek in velja a poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 2 gld. 50 kr., za pol leta 1 gld. 30 kr., za četrt leta 65 kr. — Naročnina se pošilja upravnistvu v tiskarni sv. Cirila, koroška ulice št. 5. — Deložniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezni listi dobó se v tiskarni in pri g. Novak-u na velikem trgu po 5 kr.
Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo.
Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat, po 3 kr.,
dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Krvni davek, vojaška taksa.

(Iz govorov poslanca dr. Gregoreca pred volilci l. 1892.)

V novem državnem zboru se je nas izmed 130 poslancev, izvoljenih v kmečkih skupinah, 38 zbralo in združilo v poseben kmečko-gospodarski ali »agrarni« odsek. Tukaj smo se bavili in razgovarjali le o vprašanjih in potrebah, ki zadevajo kmečke ljudi, kmečki stan. O vsakej reči smo se poprej zvesto in podrobno posvetovali in zatem primernih nasvetov ali predlogov v zbornici sprožili. Takim pripada tudi krvni davek in vojaška taksa. Oboje zadeva prav močno kmečke ljudi, saj štejemo pri vojaštvu največ sinov, porojenih od staršev, ki za plugom hodijo; saj vojaške takse večji del plačujejo ljudje, manje premožni, a takih je zopet na kmetih največ. Pri žrtvah za obrambo mile naše Avstrije so torej gotovo kmečki ljudje — prvi, drugod pa žali Bog, da skoro povsod — poslednji.

Po vzgledu bojevitih in zmiraj grabljivih Prusov ali Prajzov bilo je tudi naše cesarstvo prisiljeno uvesti vseobčno vojno dolžnost, t. j. vsak za vojaka sposoben državlján mora osebno pod puško. Oproščeni bili so začasne vojaščine le nekateri ljudje, n. pr. edini sinovi onemoglega očeta, udovljene matere, edini bratje osirotelih bratov in sester, posestniki podedovanih srednjevelikih posestev kmečkih itd. Toda po novem vojaškem zakonu od l. 1889. tudi ti niso več tako oproščeni. Marveč upisujejo njih, če so za vojaštvo bili potrjeni, k nadomestnim rezervistom ali deželnim brambovcem. Vsled tega jih vežbajo v orožji skozi osem tednov ter se morajo znanprej udeleževati vojaških vaj, prihajati h kontrolnim zborom in če vojska nastane, prijeti za orožje. Poleg stalne vojske, domobranstva in njunih rezerv naložili so nam še črno vojsko. Vojna dolžnost razteza se toraj sedaj na vse moštvo, za vojaka sposobno, na dobo od 19—42. leta. Kdor pa za vojaka ni sposoben, plačuje vojaško takso.

Kmečki poslanci smo tukaj težili za tem, da bi se ljudem bremena polajšala, kolikor največ mogoče v sedanjih razmerah. Zahtevali smo torej: 1. naj kličejo rezerviste in domobrnce na vojaške vaje ne predaleč in le ob časih, ko jih doma najlaže pogrešajo, kar je v raznih deželah jako različno; 2. naj dobivajo iz zaklada, ki se nabira po vplačanih vojaških taksah, podpore tudi tisti vojaki ali njih žene in sirote, ki so pri vojaških vajah ali manevrih za žive dni onemogli ali kar umreti morali; sedaj imajo pravico do ove podpore samo vojaki, kateri so v krvavi vojski onemogli ali umrli; 3. naj se zakon ali postava sedanja o vojaški taksi kmečkim ljudem v korist izpremeni.

V pojasnilo bodi sledeče še navedeno! Plačevalci vojaške takse razvrščeni so na 14 razredov. Kdor je v 14. razredu, plačuje po 1 gld. na leto, oni v 13. pa po 2 gld. itd. Čudno pa je, da plačujejo ljudje, imajoči po 600 gld. letnega dohodka, po 5 gld., a tisti, ki dobivajo na leto po 2100 gld. dohodka, tudi le po 5 gld. Še bolj čudno se mora zdeti pravicoljubnim ljudem, kedar poizvedó, da pri dohodkih v znesku letnih 10.000 gold. ustavljajo vsako nadaljnjše povzvišanje vojaške takse. Bogataš z 10.000 gld. letnega dohodka plačuje 100 gld. ravno tako, kakor oni, kojemu letajo na leto v žep svote 20.000, 40.000, 100.000 gld. itd. In takih imamo v Avstriji vže precejšnje število. Samo v državnem zboru smo našli do 48 milijonarjev.

Kmečkim poslancem ne more ugajati ova čudna razvrstitvev. Največ vojaške takse vplačujejo sedaj ljudje uvrščeni v 14. in 13. razred t. j. najubožnejši. Nekateri so tako ubogi, da se vplačevanju odtegujejo na vso moč in skrivajo. Vsled tega so županstva prisiljena jih iskati, za njimi pisati tako, da pisarijam pri njih in pri okrajnih glavarstvih ni konca ne kraja. Stroški in sitnobe presegajo ves uspeh.

Da se temu konec stori, nasvetovali smo kmečki poslanci naslednji sklep ali resolucijo: »Vlada se po-

zivilje, predložiti črtež nove postave, po kateri se ubožnim ljudem, ki bi imeli vplačevati vojaške takse po 1 ali 2 gld. na leto, ta popolnem odpusti; le kdor ima letnih dohodkov 450 fl. in više, naj plačuje po 3 gld., če pa 4000 gld. naj se mu naračuni 100 gld. in dalje naprej od vsakih 1000 gld. primeroma več.

Tako se prizanesse ubožnim ljudem, županstva in glavarstva znebijo se mnogih pisarij in sitnob, bogataši se pa trdneje pritegnejo k plačevanju in vojaška taksa bode dajala več dohodkov, kakor dosedaj.

Resolucijo je državni zbor vsprejel in izročil pro-računskemu odseku, naj o njej se posvetuje in zbornici poroča. Kakšen bode uspeh, o tem Vam bodem, ako bog da, drugokrat imel čast poročati.

Praktični pouk v kmetijstvu.

(Konec.)

Vlada potrebsčine kmetijstva vedno bolj uvažava. Med drugim tudi skrbi, da imajo kmetovalci priliko se spoznati z napredkom v kmetijstvu. Obilo kmetijskih šol v ta namen vspešno deluje. Število rednih učencév, ki zamorejo take šole obiskovati je pa primeroma vedno le majhno. Da se to število pomnoži, so se na teh šolah tudi še osnovali posebni potrebam primerno prikrojeni tečajji, kateri le malo časa trajajo in take večjemu številu obiskanje omogočijo. Toda tudi teh tečajev ni mogoče vsacemu obiskati, zato je kaj koristno, da se priredijo tečajji tudi v posameznih občinah. Popotni učitelji imajo nalogo, da po zavodih in drugod nabrane, dobro prebavljene skušnje kot načela ljudstvu priporočajo. Ti imajo šole povsod, kjer najdejo nekaj slušateljev. V področje njih delovanja pa tudi spada praktični pouk, da v posameznih krajih tečaje za to ali ono gospodarstveno podjetje vodijo.

Kako se pa naj taki tečajji vredijo? Za to naj občine ali društva itd. (za pomladanske tečaje vsaj do 15. februvarja) pismeno izrazijo centralnemu odboru c. kr. kmetijske družbe v Gradcu, ali pa dolnji Štajer bolje neposredno ravnateljstvu vinarske in sadjarske šole v Mariboru, željo za take tečaje, bodi-si z ozirom na sadje ali trtorejo ali na porabo sadja in kletarstva. Nadalje jim je skrbeti, da se ljudstvo teh tečajev primerno vdeleži, da se to torej o pravem času razglasi. Ker je za praktični pouk tudi primeren predmet potreben, ki omogoči, da se zamorejo razna dela izvrševati, je treba tudi za ta skrbeti. Tako je n. pr. za tečaj o sadjereji potreben sadonosnik, kjer se drevje sadi, obrezuje in druga dela opravljajo ali za trtorejo rozge, zemljišče za trtnico, vinograd, kamor se trte sadijo, za kletarstvo posoda, klet itd. Tudi so potrebne za take tečaje delavne moči, ki delo izvršujejo. Dobro je torej, da daje občina podpore (dnino) za vdeležence, ki hočejo za čas tečaja delo resnično izvrševati, tako da celi dan pri tem ostanejo. Za to se naj izberejo marljivi ljudje, ki kažejo dovolj zanimanja in se dajo sploh v občini kot dobri delavci porabiti. Kar se o tej priliki naučijo, je v korist cele občine, kajti tisti, kateri bode dal tam drevje saditi ali jim bode kako drugo delo izročil, bode gotovo vidno korist imel. Število taci delavcev, ki celi dan pod navodom voditelja tečaja delajo in katere občine ali zasebnik plačuje, naj bode poljubno. Njih dnina se bode že v dovršenem delu izplačala. Razum teh naj bi pa prišlo že obilo družih poslušalcev, oziroma gledalcev.

Kar se tiče za take demonstracije določenih predmetov n. pr. sadonosnikov itd., bode tudi po umnih načelih izvrševano delo tudi le njim v korist, radi česar naj bi umni posestnik z veseljem take predmete v občo korist pa tudi v neposredno lastno korist prepustil. O tej priliki bi se zamogla tudi občinska zemljišča vrejevati n. pr. z drevjem obsajati ali obstoječi nasadi n. pr. drevesnice, trtnice, sadonosniki itd. vrejevati in negovati, pri tem bi se vrednost taci zemljišča, glavnic občinskega premoženja le povišala. Taki tečajji so umno vpeljani, neposredno jako koristni in korist, ki po glavnem namenu za spoznanje ljudstva z napredkom odpade, bode tako rekoč zastoj. Stroškov za pouk nima občina čisto nič, kajti vse stroške za učitelja plača kmetijska družba.

Ako se okoli ozremo n. pr. po dolnji Štirski, vidimo obilokrat, da gledé števila sadnih dreves sadjereja v obče napreduje, da smo pa gledé negovanja se jako na slabem. Ni ga kraja, kjer bi bila sadjereja tako popolna kakor bi morala biti. Vkljub temu pa se poduku o kmetijstvu v mnogih krajih veliko manj pozornosti obrača, kakor bi to potrebno bilo. Na gornjem Štajerji se vsako leto obilo občin radi tečaj za negovanje sadja oglasi mej tem, ko se iz slovenskih pokrajin izrazi taci želja kaj redko. Kaj je tej indiferentnosti vzrok? Gotovo ne višja stopnja sadjereje, kajti vsak se tako skušen pameten kmetovalec se še vedno rad uči, a večinoma nam priče v naravi kažejo, da smo v tem še jako na slabem. Slabeje zanimanje ljudstva pa tudi ni pri njega bistrem umu mogoče. Samo da se možje, čijih čutna naloga je za občin blagor skrbeti, tudi za kmetijski pouk pobrinejo, potem se bode kmetijstvo zboljšalo in pridelki pomnožili.

J. Belé.

Cerkvene zadeve.

Podružnica sv. Cirila in Metoda v Slov. Bistrici.

Tako tedaj je prvokrat zavihrala v naši Slovenski Bistrici slovenska zastava! Prvi meč prebodel je dozdaj na videz nemško srce našega mesta. S svojo navdušenostjo in slogu pri zadnjih volitvah za slovenjebištriški okrajni zastop pokazal je zopet celi okraj, da se je v njem narodno prepričanje vzbudilo in da lepo raste. Žalostno je torej bilo, da v celem našem okraju ni bilo nobenega središča za narodno življenje, nobenega društva. Ta žalost spremenila se je v nedeljo dne 8. t. m. pri veliki množici slovenskih naših narodnjakov v veliko veselje, ko se je ta dan ustanovila tukaj nam Slovencem prepotrebna in prekoristna družba sv. Cirila in Metoda. Ustanovitev vršila se je prav slovesno. V praznično okinčani gostilni daleč znanega narodnjaka g. Petra Novaka zbrala se je hitro po sv. blagoslovu velika množica domačih in dalnjih kmetov. Že ko so zagledali na steni v slovenskih in cesarskih barvah pokriti križ, podobe sv. Cirila in Metoda, sv. očeta Leona XIII. cesarja Franca Jožefa, škofov: Slomška, dr. Napotnika in Strossmajerja, kazalo se je navdušenje na vseh obrazih. In ko so odlično zbrani celjski pevci, in z njimi združeni domači, zapeli nekutere krasne slovenske pesmi, je navdušenje bolj in bolj rastle. Jako pazljivo poslušali so vsi zbrani izvrstni govor g. dr. Urbana Lemeža, kateri je jako prepričevalno povdarjal potrebo verske in narodne vzgoje slovenskih otrok, razjasnil namen in potrebo družbe sv. Cirila in Metoda sploh in za naš okraj posebno. Z glasnim »živio« med in po govoru so vsi pričujoči potrjevali, da so vsi jednih mislij z govornikom. Slavá g. govorniku! Gosp. dr. Lemež je iz ljudstva in živi za slovensko ljudstvo. Ljubi kmetje, ako potrebujete